

Gr137fk

h hawa, f fatime kabir daughter of habsa, d danna

<H> uşumí hawwa,

<I> arabiyya sei

<H> aha,

<I> arabiyya nafar yatu

<H> aşaalʔe,

<I> wuldooki ween

<H> aa wuldooni hineeni,

<I> fi gamboru hineen

<H> aʔa fi mafoonii,

<I> ha d'awwalti hine fi gambaru

<H> aha d'awwal,

<I> mata jiiti hine

<H> al yoom bilhak sabʔa sana wala d'amaane kula,

<I> tagəri sei

<H> aha, bagiri, bagiri islaamiya, bagiri magaranta, bagiri, gurʔaan kula, giraaya hiil al lo(1.00)

<I> tigəri makaranta ween

<H> hineeni fi gamboruu, fi al haajiri hineeni, aha, dugut xulistaha, aha,

<I> dugo, dugo tenši ween (1.15)

<H> le sekondere,

<I> ween

<H> aʔa ille rizalt hanayí xáram

<I> ha usumki mine

<F> fad'me, wuldooni hineeni bas,

<I> inti kula arabiyya (1.38)

<F> aye,

<I> arabiyya nafar yatu

<F> ma baʔarfa, maani aarfeea, aa,

<I> intu axawaat

<F> aʔa ma axawaat, ammi habsa, aha (2.00)

<H> ana, a, diya ammi hidi di, aha, ana a,

<I> ha tilkallmi ayy luqqa

<H> balkallam hawsa, haw balkallam arab, borno kula baarif šiya šiya,

<I> siniinki kam

<H> siniini ašara talaata, aa,

<I> gaadti kullaha fi l hille

<H> aha gaʔad hineeni kula (2.39) , mašeet biladeega mašeet kula hineeni kula gaʔad,

<I> mašeeti ween fi l biladeega

<H> mašeet, gambaru kula mašeet le ʔasada kula mašeet, ʔasada fi mongono,

<I> sawweeti šunu qaadi

<H> naam, mašeet le xaaltii, mašeet alaanás maʔaaha ha jiit, aha,

<I> ma mašeeti tiherti

<H> aʔa ma mašeet baharit (3.13)

<I> induku zer

<H> zer, dawa huwa saʔayyir hineen da bas, aha, hu bas zarrina,

<I> tihertu fiiha

<H> aha nihartu, nišiilu kadanka bas nidangiru nihartu, kan haranna dagooní nibarburuu, xalaas kan alme şabba ka bixarim, an nabád bixarim, kan xaram xalaas kan darraaba, ye, tisey ?iyaal, kan máşar ye bisey iyaal yam binjađ, ad daraaba ka yaamaat tineeni, biskuruuha bigaļļumuuha bişarruuha, ke bas (4.00)

<I> intu tihartu kam, katiir

<H> aa, aniina yo, a?a mi katiir, bisey buhú ka, hu kula zeen, mi katiir kula (4.13)

<I> yaa giddaam da todoori tisowwi šunu

<H> yaa giddaam, a?a yaa giddaam da, badoor bagiri, aa, fi šunu, yoo aha, bagiri bas ya giddaam kula, (4.42)

<I> ša tagəri ween

<H> bagiri banši le sekandare kan magaranta yeetu kula al xaramat bas, katkadaaytí al xáram fiya bas, bamši leha, dugó baxallisha,

<I> tidoori taxadimi

<H> baxadim, babga doktaayiye, babga dokta, aha, ke bas, le ana kula kan marđaana badaawi raaşii, (5.31)

<D> kan inti ke tidoori magiranta tidawri yaatii (5.47)

<H> aa, kan gajiganna kula ligiit bamši, kan gajiganna ma ligiit ka jiiji, kan ma ligiit jiiji aa kuma dabyu tiisi, fi t talaata deel da, kan yatú kula an naşiibí xáram fiiha bas bamši

<D> mata baxarim

<H> aa ma bilhak šaareen ke da

<D> minnaqaadi

<H> aha

<D> wa aš šúqul al fi iidki da mine allama leeki (6.15)

<H> ana a, aʔa fi l magiranta bas allamoona leya, faqirinna allamanna leya

<D> binaadú šunú

<H> binaadú saaka

<D> saaka, ha be l arab

<H> be l árab mʔm, be l árab da ma bisowwú

<D> maaki aarfe a (6.34)

<H> humma ma bisowwu šuqul da kula al árab, ile bisawwu tamakassa bas

<F> inti dugut ma arabiye wa tisey fooga da

<D> sei inti kula arabiye haw tiseyi

<H> le mafi ušuma da bas (6.56)

<D> fanne, inti sei mašeeti lee, le baagá, sawweeti šunu fi baagá

<F> mašeena alʔaanasna, alʔaanasna, wa xalaas jiina, jiina haw mašeena qaadi kula aarfá doola

binšu le s sara, binšu le d doorí, binšu bijuubu huut, bijuubu šunu šunu doola, ha bijuubú

biyađú le samiití, samiití ka dada tirakkib ʔeeš (7.29)

<D> tirakkiba lehum, sagade ma jaabo leeku a

<F> sagade kula bijiibu

<D> tammeeti iyaam kam

<F> aa

<D> tammeeti iyaam kam

<F> tammeena šahareen wa jiina, aa sawweena šaati tineen

<D> šaati tineen

<H> dooraat tineen

<D> yawa, miné qaadi, al mašeetu leya (7.51)

<F> mašeena qaadi le samiití, mašeena le koore, haw mašeena le kanumbú doola, haw mašeet
le, yakúru, mašeena le l gooni, mašeena, naas catta qaadi bas

<D> naas katiiriin naasku a, ha le cumá mašeeti ala ma mašeeti

<F> aa le čuma ma maseet

<D> cuma di gaade ween kula ma tidiri sei

<F> gaade yeen kula ma baʔarfa

<D> báhar fi a (8.26)

<F> aha báhar fi, binšu bujuubu al huut,

<D> inti kula &

<F> aha, bagiri foog kasuwan šaanu

<D> tigiri ween

<F> foog kasuwan šaanu

<H> sei, xalleeti al giraaya daxalti fi l islaamiya

<F> aa sei sawweet kula kuure (8.48)

<D> ha dugut kula sei bašiifki kinni yoom tišiili kaare ašfar ke tixarmi, yawa ha timši ween,

<F> islaamiyya

<D> le l islaamiya qaadi ke bas a

<F> le zangiina

<D> šik

<H> šik

<F> šik, hi, kula girá hiil gurʔaan bas haw hi wahatha ʔaadi, fi ingliš kula bisawwú leena haw
hidi di kan, wa hidi di ka mafi ingliš (9.25)

<H> luqat l arabiya bas, be luqat al arabiya

<I> yatu hilu

<H> šunu be šunu da, al islaamiya da, sókol wahid hi faayte, finšaan al islaamiya, inta, al baaji & kula mi inta tišíra, haw yoom wahid kofo al fad'uur kula al mu?assisa hana al islaamiya bas binyand'í, finšaan da bas (10.06)

<I> al giraaya da

<H> al giraaya a, al islaamiya faayte, finšaan al islaamiya, fi l yoom waahid da, bisawwu maddaat xamsa sitte, min aš šabaa, ašíye kula bisawwu tałaata, yo fə makiranta kuma catta subjet hanaahum al bisawwú kula min as saba ya ašíye kula xamsa bas, xamsa subjek bas bisawwú, finšaan da bas, (10.32)

<I> biallimu be luqa al arabiyya

<H> aha, aa gábul dassooni da had'd'ooni fi rawda, bi?allimuuna alif ke, bi?allumuuna al huruuf, wa al huruuf al hijaa?iya, ke yam jiina al?allamnaa dugó kan katabo leena kula nigdaro nugurú al ma gára biduggu, ke yam dugut alallamnaa, fi al magiranta kula ke, kan maana aarfiin, hana al islaamiya da bidugguuna, da bas mine kula alallama da, (11.12)

<I> mine al mudarris

<H> mudarrisna a, ustaas seef ad diin, aa humma ašara wahid, aha bilkallamo aráb wa frans, aha, haw našara, aha, wahadiin naas caad, wa bilkallamu našara kula (11.48)

<I> biellimu be ayy luqqa

<H> aa, bi?allumu be luqat al arabiya bas, mi šaba hanaana šik, hanaahum šik, humma da kalaamna behum šik, humma aniina nuguulu alme, humma biguulu ma, maa?i, ha kan gaalo leek, ta?aalu da, kan gaalo leek ámiš da, humma biguulu izhab, da bas suqul aš šaggaana,

(12.26), kalaamhum humma hanaahum, hanaahna hana hineen da, aniina arab hana najeriya, humma kuma hanaahum hana sawdiya, da bas šúqul aš šaggaana

<I> keef tilkallamo beehum

<H> nilkallamo yoom wahid kan be luqat al arabiya bas, kan ustaaz hana ingliš ma bixalliik, tilkallam be hawsa gal ile be be n našara, aa le faqaraana da yoom waid dugó nilkallam be hawsa, waadiin kan naadum alkallam leum be hawsa bidugguuk, ille be l arabiya, wahadiin, kan be l hawsa kula ma bisoowu šai, (13.12)

<I> tilkallami be hanaahum, alkallami

<H> aha, aguul šunú

<I> alyoom gareet diraasa kwees fi l madrasa

<H> alyoom qari?itu al diraasatu fi l madrasat fi š šabaahi, (13.39) aha šunu kula be luqat al arabiya bas, ile ingliš bas, ustaaz aš šeex hu kula ustaaz hana ingliš, hu wahada bas, ingliš wa, catta al maddaat nisowwuum be l arabiya, (14.05)

<I> tikaffi maal

<H> a?a , madiŕsinna naadum ma bikaffi šai, ile abuuk bixayyiđ leek karneek hana islaamiya unifom, wa biširi leek katkat bas, al baaji kula humma biyand'ú sul, yoom, wahid kofo al fađ'uur kula biyand'ú sul (14.26)

<I> al madrasa hiil mine

<H> da bas, hiil al haaj rabi?u zangina, aha kabiir hine,

<I> bornaay

<H> a?a hawsaay, aha mine kula , kan musulmaay da bigiri bas, kan mine kula, an naadum al bidoor ad diin da bidúxul bas (15.00)

<I> keef tigdari tigri qaadi haw al makaranta

<H> aha, bagdar, kan min aṣ ṣabaa maṣeet le l makaranta, saa wahade kan gammeena, saa taḷaata banši le ʔislaamiya, saa xamsa u nuṣ níju (15.20)

<I> inti bas wahadki

<H> gábul da ana be habbaaba, haw be zaara be saakine dugó ana kula xulis, xulist al islaamiya xalaas xalleetaha, habbaaba kula dagut xulusatha, dugut zahara haadi tigəri dugó fanne kula dassooaha, (15.42)

<I> xalasti al islaamiyya

<H> aha, catta xulistuhum humma tineeni dugó al islaamiya, ar rizolt ma xáram, hana naadum wahid bas xáram (16.05)

<I> bibga sekondere le l islaamiyya

<H> fi, fi sekondere hiil al islaamiya kula, fi haaya islaam, fi ligal, aʔa hine maafi, ile arabik haw be haay islaam bas, al bigarru hana al islaamiya da

<D> yo hi deriibe kula sei fi

<H> aha, hiil deriibe haw hiil abdul fáthi, aa (16.38)

<I> fi sekondere timši islaamiyya walla makaranta

<H> aʔa, banši makaranta, aa ke bas, aa ad daliil a, yo dagut kan gareet al islaamiya kinni yoom bamši báji da mur lei, haw al islaamiya , ka xulistaha kula, kádar le balga al xidime gaasi, al magaranta bagdar bakuṙub ʔaaşı kan ana wahadí kula, da bas (17.17)

<I> gareeti sangaaya kula

<H> aha, sangaaya gareet, giraa hiil qurʔaan gareet, aa, aa ma kammaltaha, šaba ligiit hizib arbaa ke dugó xalleetaha,

<I> be l islaamiyya šik a

<H> a?á šik, ille gur?aanhum bas, fi s sangaa bigarruuna qur?aan, qur?aan bas, yoom yoom da dugo bigarruuna tawhiid, yo fi l islaamiya kula bigarruuna qur?aan, mud'aala?a, tawhiid, siira, taariix, fiqh, catta bigarruuna leya (18:00)

<I> intu mine fi s sangaaya

<H> ana a, as sangaaya a, fi beetna kula kuure bi?allumu leena, fi s sangá hiil al goni sale kula gareet, fi sangá hiil al gooni durma kula gareet, da bas bikaan gareet fiya (18.18)

<I> yatu axeer

<H> al indaha giraaya a, a?á catta kula, amma hiil beetna axeer,

<I> been al islaamiyya be s sangaaya

<H> a?á al islaamiya faayte, al islaamiya faayte, finšaan al islaamiya, bigarru n naadum fiqh doola tawhiid doola, da bas bufuut, naadum bi?arrif keef da bas, ingliš catta, yo fi l giraayit al qur?aan di ille qur?aan wahade bas bigarru naadum, yoom yoom dugó, šaba be l larbaa dugo bigarru naadum tawhiid (18.58)

<D> gulti yaatí al haayne fiihin, al islaamiya

<H> al islaamiya haw be l qur?aan, al hayne a, aa al islaamiya fi súqul wahid hi ahayán, kula al giraaya haadi haayne, al girá da, madde wahade bas, ille al qur?aan bas, haw al islaamiya kumá, ille al qur?aan, haw siira, haw tawhiid, haw mud'aala?a, haw fiix, haw ingliš da bas, finšaan da bas al islaamiya bígat gaasiye da, al islaamiya bigarruuku cattuku foog al boot, foog as sabuura, yoo giraayit al lo, inta wahaadak bas tigoot tígir, (20.00)

<I> ha tilkallmao fi l makranta be ayy luqa

<H> fi l makaranta a, be l ingliš bas

<D> fi bikaan al girá hana l islaamiya

<H> hana al islaamiya a, hana al makaranta be l ingliš, nilkallamo, hawsa nilkallamo kanuuri
nilkallamo, (20.22)

<I> al mudarrisiin

<H> fi mudarrisiin hawsa, fi kanuuri, fi borno catta, aha, alallamná,

<I> hawsa

<H> aha, buktubu leena

<D> kalaam al hawsa til?allamo fi l katkat a (20.44)

<H> aa, biguulu leena nuktubu wasiika

<D> be kanuuri

<H> aa, be l hawsa

<D> be l hawsa haadi

<H> a?a ille biguulu leena niširu katkat waid naira tineeni, doola haw šunu šunu da bas, al
bidoor biširi al ma bidoor ma biširi, (21.04)

<I> biširi

<H> aa al bidoor biširi al katkadaaya di al ma bidoor ka ma biširi,

<I> kalaam kanuuri

<H> bigarru šiya šiya bas, sayit aniina junya haadi, klas wan tu tri da bigarruuna (21.20)

<I> al mudarrisiin

<H> yoom yoom bigarruuna , kanuuri da, kan faqiirku kanuuri ka bi?allimku,

<I> fi l islaamiyya kulluku arab

<H> fi l islaamiya a, fi árab, haw fi borno kula, fi hawsa kula, heelhum da catta arab bas
wahadiin da maahum aarfiin hawsa (21.50)

<I> humma kalaam arab alallamo keef

<H> a?a humma nafirithum sei, humma aráb, yoo, humma kula gáro fi l ibtidaa?iya mášo le haya islaam da bas, yam al?allamo (22.09)

<D> al magiranta al waraana hine di usumha šunu

<H> yetii,

<D> waade hine

<H> hiil islaamiya a, hineeni a, hiil hineen malaa šariif

<D> a?a kan naadum šaba maaši le tob kalibso da (22.25)

<H> yoo, usumha šunu, al islaamiya di, abubakar sadiik

<D> hi kula bašiif fiya iyaal arab katiiriin sei

<H> aha, arab katiiriin fi

<D> inti tismi?i arab, haw hawsa sei haw borno, yo fium da, yatú l gaasi

<H> a?a borno haadi gaasi

<D> borno gaasi, šaba kan naadum ja min ba?iid bidoor bil?allam da, fiihin hinna at talaata deel da bil?allam yatú gábul (23.01)

<H> an naadum a, al hawsa bas, al hille catta tilkallam al hawsa da, al hawsa bas sei bil?allama gabúl, finšaan hineen árab šiya, fi maiduguri da árab šiya, finšaan da bas illa kan il?allam al hawsa gábul, kan alallam al hawsa dugó šiya ke, wahadiin, kan gaado fi raf al árab ka bibdo bil?ellamo al arab, wa kan fi raf hana borno ka bibdo bil?ellamo borno, šaba fi zariibinna di naadum bil?ellam al árab haadi (23.32)

<D> fi yerwa hine da, ar rufaaf al fiihin al arab da, al arab bilkallamo katiir da ween haw ween

<H> a?a šiye ke gwange, haw šuwaarí, hinna bas

<D> hinna bas al árab katiiraat ha maidugurí

<H> maidugurí kula aha hi bas sei jam šuwaarí ke, haw maidugurí kula bilkallamo árab (23.57)

<I> d'awwalti fi l bildeega

<H> aʔa ma d'awwal, sayyeet taʔaata šáhar ke da, (24.08)

<I> mašeeti wehedki

<H> aʔa, xaaltí jaat haadi tabeetaha mašeet beeha,

<I> sawweeti šunu

<H> fi l biladeega a, bašuuf sait da ana saqayre sei, bihalbu al bagár, wa bihartu, kunni yoom binšu bihartu, aa, ana batabaahum bas, saʔid da maani aarfe ši, (24.40), aha, batabaahum bašiil lehum kaareehum bas, wa nimšu nuwordu le l ʔalme, xalaas da bas xidimithum, wa bihalbu al bagár,

<I> daalalti be l yaal qaadi

<H> aha addaallál, dagut nisiita dalaalna kula (25.03)

<I> čatt

<H> aʔa nisiit ad dalaal, aha, sayit ana saqayre, al kubaara haadi biddaalalu, biqannu haw biddaalalu aniina nigoodu nišuufuuhum bas, (25.20)

<I> gaadi be axayaanik

<H> aha, aha bugoodu qaadi bas, humma gaadiin mara wahid qaadi, dagut gaadiin qaadi bihartu bas, bihartu hiraatithum, wa gaadiin maa bagarhum, aa,

<I> biju hine

<H> yoom wahid kan wudurhum gamma da bíju hineeni, (25.20)

<I> tišiifi magathum axeer

<H> makʔathum, humma haw hanayí a, aa hanayí axeer humma sei bittaʔʔabu sul (26.08)

<D> mašeetu leum da qaadi mi ahalá

<H> aʔa hineeni ahalá

<D> hineeni ahalá, maiduguri di

<H> aha, qaadi bišarbo táʔab kinni yoom bihalbu binšu le z zar bihartu da bas gaasi, hineeni da naadum wala bixadim kula, kan mi bisey eš haw bigoot da, wala bikamfit, qaadi ille bikamfitu bihartu, da bas gaasi, ar rihik kula birhako be iithum, da bas sawwooa súqul gaasi da (26.42)

<D> zeen fanni indí bas alkallami, abuuki usuma šunu

<F> summa al bašiir

<H> abba kabiir

<F> summa al bašiir, baxadim ween

<F> bixadim foog kasuwa šaanu (27.00)

<D> foog kasuwa šaanu, bisey šunu ke

<F> binši bišiilu bagár, kan šaalo al bágar dada xalaas deda binšu bibiiʔú, kan baaʔó gade kula bišuru humma kula bibiiʔu, ha bišuulu fooga riiba šiya šiya, binšu le damboa, (27.21)

<D> fi damboa

<F> aha, kan šáro bágar fi damboa dada, bijú jaay dada bibiiʔu haw gade kula, bišuru bubuuʔu deda, aʔa, ánum ma bimšu, bimšu ile damboa bas (27.45)

<D> baama, baama ma bisawwuk a, mongono ma bisook a, kirenooya ma bisook, ile damboa bas a

<F> aa damboa kula binšu, baama kula binšu, haw mongonó kula binšu,

<I> inti kula mašeeti le s suug

<F> aha mašeet

<D> mata mašeeti le s suuk (28.07)

<F> ana a, nahaar d'aaka waddeet kaltuma kula

<D> kaltuma, axutki al min taa jaat di a, yoo, timši tiseyy šunu fi s suuk (28.17)

<F> aa waddeetaha haadi gaal ke gal, tidoor leha šúqul foog bikaan abuuna waddeetaha, waddeetaha ka ligiita gaad foog bikaan al illiye, ha jo gal bišuru dada allammaso be al ašá deda ja, gaal al kofo kam, deda gaalo al kofo, deda xalaas gaal aʔa, huda šúqul šiya ma bibiiʔa toorí da bígi kabiir, deda xalaá, dada jaado leya al kofo dada xalaas baaʔa, deda karabó waddó, ha gade kula šára gade (28.52)

<D> kan xáram minaššabá inti tišeeʔí sei, biširi leek kosaay dugo minaššabá

<F> aʔa ma biširi, biširi čingam haadi

<D> kunni yoom gaade tihit al kosai da ma šiftiki a

<F> aʔa baširi, buroodi haw čungam, haw čungam ha dedda baširi kosai kula, haw weená (29.20)

<D> haw weená, yawwa ha dadda tíji

<H> kan abuuha ma jaab leeha kan tissaqiit mat tilkallam leyya

<D> ke bas a

<F> aʔa fusuxha

<H> yaamadeel kula tibki ábat ma tilkallam leya

<F> fusuxha (29.33)

<D> haw tišayyʔí

<F> aha bašayʔí

<D> yaa ween

<F> bašayʔí le bikaan al mongolá haw barud

<D> al mongolooya yatí, yo di a, yowwa, ha le l leel, le l leel tirrajje bíji

<F> ha, le l leel, kan šifta d'owwal ma ja deda, baguul abuyí da, ankuun, bagara d'arabata, walla, sala qaadi walla bidissu baggaara, he deda xalaas banši bagoot, kan bagoot kan šifta dadda xalaas bajiri, haw banši ballagga (30.08)

<D> tillaggé, taaxudi asaata,

<F> aha

<D> tíju le l beet, inti wahatki bas sei inda, inti wahatki bas wala inda bit aaxir

<F> mafi ana wahadí bas

<D> ambaakir da kan arrahhalti da tirahhele beya hu sei, wala tixalliina timši, ha zeen, amki usumha šunu (30.44)

<F> habsa

<D> habsa mine, ma indaha řataniya &, habsa mamammu

<F> habsa summaha, maamuumu da sei hawsa, bit axutha, bit axutha haadi tara, bit axutha summaha ayye, ha dada yanta wuldooha ma tařrif summaha deda xad'd'at leha maamumu, ha deda catta humma kula, al iyaal kula simooa haw deda gaadiin biguulu maamuma karama (31.19)

<D> ha inti d'awwalti sei ma mařeeti le baagá

<F> aha d'awwal

<D> ha niwaddiiki le baagá a

<F> ařa ma banši ana waadí

<D> aa

<F> ma banši ana waadí (31.31)

<D> maalaa, ha fi baagá be naaski kula ma timši tigoodi mařaahum a

<F> ma banši, banši ana wahadí ke, ana wahadí kan mašeet mafi naadum foog bikaaní da, ma badoora, tahaša lei

<D> tahaša (32.07)

<I> inti kula tigiri fi l islaamiyya

<F> aa, siniiní a, ašara, badeet aloom bisawwi hool kula, fig haw tawhiid, ile šiya šiya ke haw gurʔaan haw kitaab , haw qurʔaan kula, (32.45)

<I> tiktubi

<F> nuktub, bagdar baktub,

<I> aktubi lei

<F> aʔa aniina ma bisawwu leena šaba da tára, aniina naas al giddaam haadi biktubu lehum (33.28)

<H> hi dahaaba klas wahid, fi šaf al awwal, aha dahaaba dassooaha kula šahareen bas,¹ aa, nisiit haadi (34.21)

<I> inti kula tigiri fi l makaranta (34.53)

<F> aʔa, ma bagiri fi l makaranta,

<I> maala

<F> fišaan abuyí ma bidoor al makaranta bas, aha gaal [X]

<I> ha inti

<F> badawwurha amma abuyí gaal gal ma báduxul (35.25)

<H> islaamiyinna wahade, sei fi zangina, aa, aniina a, islaamiyinna qaadi fi gamboru, jam makaritiyinna bas, fi zangiina, gareena jamí fi s sangaaya kula (36.03)

¹ H is writing sentence in Arabic script.

<F> ana a, dagut xalleetaha, xalleet as sangá dassooni fi l islaamiya, a?a kweese gaadiin
nuguru haadi, kan naadum ní?is hadada biduggú da bas, an ni?aas kan kárab an naadum
biduggú, (36.37)

<I> tierfi al hije

<F> ba?arif šiya šiya haadi, yoo, wajjaani wa jjaaku

<H> jiiibiiha (36.58)

<F> fi mára waade ke, ma?a angamá, maa angamaaya, aj jidaada ma?a angamaaya, aj jidaada
jaat, gaalat gaal ke gal, angamá mašad'uuni, angamaa gaalat ke ana ma indí, ma indí kaare hana
weeke haadi bagoot leeki a, ha dada, malad'at iitha waade gaalat la sawwi lei, ha dugut inti
kattalti da amši, haw mášat gade kula ambaakir jaat, gaalal laa gaal ke gal ana ma indí kaare
hana weeke, malad'at iitha, eedeeha at tineen catta adathin la, ha dada gaalat ambaakir kula jaat,
deda rijilha al waade kula ambaakir jaat, (37.46) catta rijileeha malad'athin, ha dada jaat, deda
maššad'aṯha deda xalaas šaalat kaareeha , burmutha mine doola, deda, mášat le qášim al báhar
ha deda daxalat foog al báhar deda gaalat gaalat ke, al iyaal waai, juutu tira?awni wa, ana al
mikassara hiyo hiyo, ana al mijaddama liyo liyo, ana al mikassara ha dada al ammahaat kula jo
dada gaalatha, (38.21) lehum al ammahaat wa, juutu intu tušuufuuni wa, ana l mukassara liyo
liyo ana al mijaddama liyo liyo, ha deda mášo gaalo le kabiir ad daar, kabiir ad daar gaal ke gal
kan juutu, kan salleetuuha da, hi bas tiqanni leeku ke deda xalaas, salloooha yamta salloooha deda
xalaas, waddaaha le bikaana deda xalaas, hu mafi, dedda xád'ar, yamta xád'ar dedda xalaas,
(38.50) gaal leha dassaaha foog az zanduux, ha deda saddaaha deda al ajaayiz jo gaalo la
fukkiiha, leena nil?abo baha, kan li?ibna deda xalaas dissiiha foog bikaanha, deda salloooha
lehum taqanni lehum deda xalaas, (39.11) taqanni lehum deda xalá al ajuusá waade ke, deda
tilab deda waga?at, foog raas ar ragaba bas, deda ar ragaba deda xalaas, ankásarat dada hi kula

maatat, yamta maatat deda xalaas sawwo baha weeke, yamta sawwo baha weeke, (39.28) deda kabiir ad jaar da,² gaal ke ween bittí, gaalo lea agiif inta sei tíšarab alme kula, gal širib, gal ween jidaatí, ween bittí, gal agiif inta sei taakul leek eš kula, akál, kan abeet, kan tiriid kula al akaltaha di bas hi, diya leha diya leha d dubbaaná al xadda da xalaas, tammát (39.57)

<H> ana, fi bineeye wahede ke, usumha, neele, yoom gaaʔade, gaadiin hi be rafagaatha, ammaha ma t taxalliiha tikut kula, ke yoom wahid da ille rafagaatha jin leeha, aawananha xidimitha, yam aawananha xidimitha, xalaas gaalat ke, gaalat ke, (40.36) taalu nimšu le zar al libiya naqarfu, taalu nimšu, yam gaal iyó, yam mášo da sei gaalo naakulu, yam biyaakulu ke akalo akalo, rakkabó, xalaas gaado fi lubb al beet hi be axayyaanha, (40.57) al bineeyye, rafiigitha be axayyaanha, yo rafiigitha be axayyaanha, yoom humma rakabó da abo ma iyaakulú biaddidú bisawwu leha anjaq, inti akuli yam taakul taakul, gaalo ke šiifi aniina nišiilu kubaar kubaar, inti tišiili saqayyir saqayyir da maala, xalaas ke akalo yam gaʔadiin, (41.17) gaalo ke, xalaas wahid fihum fása, waahid ke fasat ajala ajala, ya igum min bakaanha, xalaas hi bas fásat, xalaas al bikaan karabha abát mat tigum, abuuha bijiiha, biguul ke neele šunu as sawwaaki, tiguul ke abba šuqul min alla, iyaal bigummu bugoodu, subiyaan bigummu bugoodu, nyeele šunu as sawwaaki, abba aš suqúl min alla, kinni yoom tiqanni leya, xalaas bijí ad darb binfakka, buhud leha eešha taakula, ambaakir ammaha ka jaat kula tiguul nyeelee šunu as sawwaaki, abba aš suqúl min alla, al iyaal bugummu bugoodu, banaat bugummu bugoodu, subiyaan bigummu bigoodu, nyeele šunu sawwaaki, abba aš suqúl min alla, tandʔiha eešha, (42.11) ke ile al quul simaaha da bíji biʔayyid ke hissa mi šaba hana ammaha, mi šaba hana ammaha, kula xalá burudd, (42.19) yam birudd ke máša le d' d'arraagi, gaal lea ke waas lei hissi wala akulak yam waasa leya , taakula gaal leya kan šif šuqul ya taakula šaaf, šaaf kokko, xalaas šaala akalha, yam akalha máša la hissa mi nađiif, radda gaal lea baakulak wala tiwaas leyí, gaal leya yo

² I.e. *daar ja*; the two initial consonants are metathesized.

waaseeta leek kan šif sūqul ya taakula, yam máša šaaf abundigeel, (42.41) šaala akala, gide
 kula máša hissa mi šaba hana ammaha, gaal ke baakulak walla, walla tisaawa leí, min ta yam
 máša, xalaas hissa kabiir, ke mi šaba ammaha kula mi šaba ammaha kula, yam waasá leya ke,
 yam máša waasa leya nađiif, dassa leya dabiibe fi qašima, (43.03) kan ja bindangir biyaakul
 suqúl da tiʔađdí, yam tiʔađdí bixallú, xalaas ke yam waddata le qášim ad darb xalaas hi raddat,
 le bikaan ad' d'arraagi qanna, leha nyeele, šunu as sawwaaki, abba suqúl min alla, iyaal
 bugummu bugoodu, šubiyaan bugummu bugoodu, banaat bigummu bigoodu, nyeele šunu as
 sawwaaki, abba suqúl min alla, xalaas gamma, xalaas ad darb an fakka xalaas akalha, xalla al
 iđaam la, yam xalla, xalla iđaamha, (43.49) xallat al iđaam, yam xallat al iđaam al amm jaat
 tiseyy ke sei, ile ad darb bisey gugurum gugurum bas, fakkat ad darb, yam fakkat ad darb,
 xalaas šaafat ile iđaam bittaha bas, bákát ke šaalat al iđaam doola da, mášat le bikaan al
 gawwaaniin, yam maše da sei lígat leha đul hana gaṇé, hana šadaraaya ke, (44.33) gaal ke
 agoodi fi đulli mana al gaṇe, aš šederaaya gaalal leha ke, agoodi fi đulli al hilu da, aʔa, ana ma
 bagdar, alla ibaarik mášat ya giddaam, yeen bikaan al ušta al biwaasi an naas ke da, gaal ke
 amši ya giddaam, yam mášat le l ardeebe, šiifi iyaali, iyaali al húmur čuu dool da gal šiili
 wahade muşšiha gaalat aʔa, (44.54) ana maašye ya giddaam, mi hijjití, ha gaal yeen al beet ad'
 d'arraagi, amši qaadi le l bikaan d'aaka biwarrí leeki, yam mášat ile lígat ad dunguso, lígat ad
 dunguso gaal leha ke taali arugdi foogí ana be wasaxí da, xalaas gaal aʔa xalaas alla ibaarik
 leek, ana maašye ya giddaam yeen beet ad' d'arraagi, (45.16) ha xalaas gaal amši ya giddaam,
 yam mášat, lígat al mongolaaya, gaalat ke yeen beet ad' d'arraani &, aʔa, dawa iyaalí al húmur
 ču dool da kan ma akaltiihum ma baguula leek, aʔa, šiili aš šábur ana maašye ya giddaam, amši
 ya giddaam, xalaas lígat leeha, ád'aš karabha xalaas, jiʔaana, gaal eeš be alme, xalaas gaal leha
 haaki ašarbi, aʔa, ana šabʔaana bemši ya giddaam, yam mášat ke dugó lígat walát, al wálad ad'

d'arraani gaal leha ke, taali, taali arkabi fu daharí, (45.50) a?a alla ibaarik taal inta arkab foog daharí bawaddiik, yoo, banši bawoori leeki, yam ríkib foog qaharha waddaaha, waara leha l beet yam mášat, ambaakir munaşşabá gaal leha ke, fi l leel biguul hihi ihi ihi ana badoor babuul, kakayta tuguul ke gum bawaddiik, a?a abeet, mine biwaddiik, catta gum abuuk iwaddiik catta biguul abeet, abeet abeet (46.14) yo mine biwaddiik gaal ke aq deefe be bas, ad deefe šaalta waddáta, yam wáddata gaal ke ana ta kula ma basama bool, jiiit baguul leeki kan kakaytí gaalat leeki ke, falli raaša da catta sunuun ya tiguuli ke subhaanak, ha gaala iyo, ha kan gaalo leeki, gušši fi d dandal da, ad dabiib bíji bid'd'ard'ar fi rijilki ya ti?iidi gaalat iyoo, (46.33) gaala ke kan, kan gaal leeki, kassiri dihi and'ooki díhi talaata kassirí, wahade kassiriiha kan xaramti min benna, waade kassiriiha fi usd' al hille, usud' al xala, (46.50) waade kassiriiha kan daneeti al hille, gaalat iyo, yam mášo da kakayitha gaalat ke mara zeene, taali falli lei raasí, xalaas gaalat iyo, yam bádat tifalli leha catta sunuun, raasha mi ša?ar catta sunuun, ábat ma tilkallam, xalaas fallata leeha, xalaas yam gaalat haaki gušši leena ad dandal mara zeene xalaas, yam bádat tiguš catta ad dabiib ja allamlam lea fi rijileeha, ma aqdat & xallata sakatat, (47.18) ke yam mášat yam mášat le abuum, abuum gaal haw gaal haaki ad díhi at tałaata da, andata al idaam, haaki ad díhi at tałaata da amši amši kassirí kádar le tidúxul al hille catta wassafa leeha, (47.40) yam kassarat al wahid, lígat dáhab, gide yam mášat kassarat al waahid, lígat lubaas hana kaare, yam mášat qášim al hille ke kassarat al waahid, xalaas lígat, bineeye kweese ke akuwás min bittaha al gabbulaaniye kula, (47.59) lígat kweese min nyeele kula xalaas da riitha yam šaafat, a?a inti kula mašeeti waaso leeki bittiki ana kula ile bittí wasseetaha, dassat bittaha fi l funduk, daggat bittaha tilib, daggatha tilib šaba ad dagiik, ammí gide ma baseyi kula dig dig daggatha, waddatha, yam waddatha lee, le n naadum xalaas, yam waddatha xalaas, ille al gaape gaal ke gaal taali agoodi fi qulli da gaal ke iyo, (48.26) hay ana kula iyiit ligiil lei qull,

agiifu agoot, yam gaʔadat, xalaas gide kula gammat maše, gayyalat dugo gammat, mášat šaaft
 al ardebá taali ašarbi ke, kan ma gulti kula sei bašarab, tur ille gultí a, šaalta, šírbata, mášat lígat
 al mongoolaaya, (48.44) taali ašarbe mongoolaayí da, šaalta šírbata, mašat lígat al mongolaaya,
 gaala ke taali ašarba mongoolayi da, taa kula ile gulti a, ana taa kula kan ma gulta kula amma
 ašiila, šaalta akaláta, xalaas gede kula, ambaakir, gede kula yam ragadat fi l bikaan al wálad,
 (49.03) gaal taal waddiini le bikaan abuuk, yo, taali arkabe fi ɗaharí, taa kula kan ma gulta kula
 ma adabbizak arkaab foog ɗaharak a, waddaaha yam waddaaha xalaas nazalat, fi l leel, taa kula
 yam waddaaha šaba al ašiye ke, fi l leel al wálad ihi ihi, biguulu lea taal bawaddiik, kakayta
 amma catta ába, gaal ke ile aɗ ɗeefe bas, ad ɗeefe gal subhanalla, inta da šunu min naadum,
 šunu min wálad, aɗ ɗeef ja le beetku kula ille, (49.28) ille šayyalta waddaak gaat ke, ile tiʔayyir
 fiya ke, tiayyir fiya ke, yam mášo, gaal ke aʔa taa kula soqolí mi bool, gaal ke yo mi bool haadi
 titaʔʔibni ke, tiʔayyir fiya ke, gal ya aššumgak, ya aššumgak, xalaas gaal ke, xalaas gal
 ayyaráta, ha gaal ke aʔa baguul leeki axeer, kan badeeti tifalli le kakaytí raasha šifti catta
 raasha sunuun ke ya tiguuli subhaana, ammal aguula &, raas hana naadum ha sunuun ma
 balkallam, (50.00) alaas yam gaalo haaki gušši ad dandal, kan tigušši ad dandal da kan šifti ad
 dabiib allawlaw fi rijileek da, ye tiʔiidi, keef keef ma baʔiid jibtuuni tiktuluuni a fi beetku,
 baʔiid, ha gaal xalaas, kan abuyí gaal leeki al kalaam, da ya tiʔiidi fooga, ha gaalat ke maalá ma
 baʔiid da, hu kula kan tallaf lei galbí maala ma baʔiid fooga, xalaas gaal kan aɗ ɗooki díhi
 tineen kassirí, ad dihi talaata da kassirí xalaas gaalat iyo, (50.35) xalaas, yam mášat, gaal leeha
 ke haaki fulli lei raasí, xalaas yam šaafat asumu tiʔayyid ke, taalu lei šuuf raas catta sunuun,
 tiʔayyid ke tiʔayyid ke tiʔayyid ke, dada xalaas yam jooaha, an naas xalaas gammo jooaha, an
 naas yam jooaha, gaalo ke šunu gaal ar raas xalaas mášo xallooha, gide kula gaade tuguš ad
 dandal, šaaft ad dandal, catta dabiib xalaas gaalat, xalaas gaalat subhaana huda šunu min beet,

keef ma baʔiid da, ad dabiib tidoor iʔaḍḍuuni a & jiit tawa bala le dawa wala le d dabiib, walla le ile tirassilu an naadum šaba wal musuraanku da, gal tiʔawri foog an naas, (51.20) xalaas yam gaad bikkallam leeha, hai ma bagdar, keef da šunu šunu bádat tiʔayyiḍ fooga, xalá an naadum, and'aaha ad díhi, da gaal kassirí gaalat iyo, waşşalát-ha, xaramat min qášim al hille, lígat lígat bittaha eenha wahade, iitha wahade, rijilha wahade, mášat be al bineeye, kassarat al waade lígat dabiib doola d'aardinnaha, járat sallat raasha, yam kassarat al wahade, lígat dahaaba gide kula zaad, lígat al anguruutu, ad duud al kabiir, catta d'aradha, maša lígi hi kula kasar rijilha wahade, kasar iitha al wahade salla eenha al wahade, mášat le beetha tipki ke (52.09)

<D> ha bittaha

<H> bittaha kula, bittaha ta kula rijileeha wahade, rijilha wahade itha wahade, eenha wahade, xalaas tammat

<I> keef alallamti da

<H> al hijje, fi l magiranta kula nihajju sei, wa aniina sei ambeenaanna kula be rufugaanna kula nihajju ambeenaanna bas, (52.35)

<I> min ween jibtú

<H> ana a, hidi iriftaha min rafagaatí bas,

<I> al kubaar

<H> aha,

<I> hiil al arab walla fi hawsa kula fi

<H> aʔa fi árab simiitaha, aʔa kan fi kula šik šik, fi l hawsa da aarfé šabaaha fi, šik dugó, hi šik be hidi, (53.09)

<D> fi l beet ma bihajjuuku a, amki wala xaalaatki

<H> fi l beet, a?a ammi ma t tihajjiina, yoom waahid, ma t tihajjiina ile kaakayinna haadi, kan jaat tahajjina,

<D> kaaka gaaji

<H> kaka gaaji , aha

<D> yaatí alallamtiha min kaka gaaji

<H> hiil kaka gaaji a, catta gaasiyaat ana ma bagdar bal?allamhin (53.37)

<D> gasiyaat keef

<H> aa, naadum ma bi?arif hanaaha da gasi bilheen, hanaaha, d'uwaala ma bitummu ajala,

<I> inti haamid axuuk

<H> aha hamit axuyí, aha ammuna wahade, a?a abuuna šik (54.15)

<D> inti be haamit yaatu al bisma árab zeen,

<H> aa

<D> yaatu al bisma árab zeen,

<H> aa, ana

<D> inti fi šoofki da, arabki naajid, wala ney (54.36)

<H> arabi, a?a mi naajid bilheen kula šiya ke báda binjad

<D> kalaamki da mata tinajjidí

<H> aa, yoom wahid bas šiya šiya bas banajjida

<D> tigiri, wala timši tigoodi maa naas wala keef keef

<H> a?a šiya šiya bas kan ammi tilkallam bas sei ba?arfa šiya šiya

<D> fi l beet da fi l iyaal da, mine ile araba yaabis kar (55.10)

<H> fi z zariibe di a, ille allamiin

<D> allamiin allamiin

<H> allamiin hana hajja haliima dool da, hu bas aṛaba yaabis

<D> walad hana fanna ile, yo ha gide mine, siniina gadirhum bas (55.37)

<H> aʔa gadir fanne doola, muusa haadi sei gadirna

<D> asqār minnuku a, wai aha, hajja gana di arabiyitha xaarme ala maaha xaarme

<H> aʔa maa xaarme, hi maaha aarfe

<D> adariya aniina nirahhilha fi d diiraan da gaalat šunú, hidi di ašaan arabiyitha maaha xaarme da, abuuha biyaad'iha fi d diiraan, axeer sei, tisra be l bágar, ašaan kan mášat qaadi da tilʔallam al arab maafi hawsa maafi borno, al iyaal catta faaytinha, ha gide mine al arabiita maaha xaarme, arabiyit kaka xaarme a (56.21)

<H> aʔa, hiilha catta borno borno

<D> ha imna amma

<H> cattuhum arabhum mi nađiif

<D> be innama kula

<H> aʔa finšaan bilkallamo fi beethum be borno, be l borno bilkallamo fi beettum (56.40)

<D> rahamata doola, humma sei katiir min al iyaam bilkallamo borno sei, amma kan maʔaana bilkallamo al arab, arabi

<H> kuburo fi daar borno

<D> humma kuburo fi daar borno, bilkallam,

<I> abuuhum mine

<D> abuuhum saale, uşuma saale,

<I> gaaʔid

<D> gaaʔid, lakin hassa hu maafi fiz zar, fi daala, aha, daala axdaarí, aj jam mulé di, zeen hassa hawa inti, kan naadum jaaki, haw gaal leeki ana badoor balʔallam al arab da, tiwaddí yeen

<H> bawaddí le biladeega bas (57.35)

<D> biladeega di yaatii

<H> kan yaatí kula, kan šába, kan šaba le gambarú doola, le kamzamo doola, le diikwá dool,
aha gide maani aarfe bikaan bawaddí (57.53)

<D> ha kan hassa inti wuludti haw alla ad'aaki iyaal, da, haw tidoor ti?allimiihum al arab da,
tisawwi keef dugó bil?allamo kalaam al arab

<H> min saqayr bas sei bilkallamo be l arab, min dugaaga

<D> tilkallamo leum be l arab dada bikuburu fooga sei, ha maala n naas hine da humma arab
haw iyaalhum ma bilkallamo arab, naas hineen

<H> yaatum,

<D> naas hine

<H> yoo, humma bas sei ma bilkallamo le iyaalhum be l arab (58.24)

<D> bilkallamo lehum be hawsa a

<H> aha, be hawsa walla be borno, da bas a súqul as sawwá

<D> ha fanneyinna gummi, waqidki ja

<H> habbaaba al meeram maaha aarfe kalaam, naadu bišaara ilkallam leeku

<D> ha bišaara kula faayitkki kalaam a

<H> hi maaha aarfe hajje aše kula faayteeha

<D> zeen, fanneyinna, inti hijjeyitki di iriftiha ween

<F> šiltaha min bikaan ad'ahire doola, al iyaal kula gaadiin bihajju foogna, ha dada siriknaaha
aniina kula niju? nisowu? (59.19)

<D> dada iriftiha, ha hiil arab wala hiil borno

<F> aa, a?a hiil arab

<D> hiil arab sei, ha balaaha aarfe hijje hana arab a, kam, wahade bas taarfiiha

<F> aha, tineen, alla tineeni

<D> al hijje al guṣaar taʔarfí a

<F> aha

<D> keef keef bisawwu (59.42)

<F> maaši ma biguul kuš

<D> yo, ha maaši ma biguul kuš da šunu

<H> aḍ ḍul

<F> maaši ma buguul kuš

<H> aḍ ḍul

<F> maaši ma biguul kuš

<D> gide kula gaalat mášo me biguul kuš

<H> gide kula, aḍar

<F> maši ma biguul kuš

<H> al alme, as seel (100.01)

<F> be burmutí kabiire, bifukka rabbina

<H> al mára qalbaana

<F> aa, be bagaraatí katiiriin haw rubudʔin wahid

<D> haw rubaaḥin wahid, huda kuure wala

<H> habilhin wahid, gaššaaša

<D> zeen, ha hawa inti fi l guṣaar taʔarfi a (100.39)

<F> aha, dʔuwaala dʔuwaala kan tineen bas

<H> aha, be biirí dʔawiile gaʔarha muḥ

<F> aḍ ḍaan

<H> abba daxil digina baṛra

<D> bagarí katiiraat fahalhin wahid (100.59)

<H> aa

<D> bagarí katiiraat fahalhin wahid

<H> aj jidaat, an nujuum

<D> le l gámar haw be an nujuum, garʔití hamra ču ču ču, amma kan wagaʔat ma t tilkassar

<H> le n nabagá, be wálad saqayr waddaana le qábur abuyí, le qabur abú

<D> aš šeedʼaan (101.34)

<H> habbaaba almeeram, ke guuliiha

<?> be bit saqayre karabtaha waddanni le qábur abuuha, fukkaha

<D> hidi ma iriftaha

<H> yoo, guuliiha leena (101.51)

<?> fakkaaha ma aarfeeha

<D> xulbadʼiye, ha inti kula guuli wahade

<F> agiifu bahajjiiku wahade bas

<D> giseere a

<F> giseere, be mará waade ke summaha, ammanduberu, ha deda xalaas, al kalb ja laha, yamta

al kalb ja leha gaal laha maššidʼiini, maššadʼáta, sabbat la diin bagár, ha dada gaade tigarrif ke

taakul sawwata muleet, (102.32) ha dada mášat gal ana mašadʼooni, ana mašadʼooni dada

xalaas, al kileeb dada bidabbizu raasha, ana maššadʼooni haadi tidabbizuuni a, inta raasak dawa

kolkol haadi a, ha dada xalaas, dada lúgo wálad waad ha (102.48)

<D> hidi di šaba al alme digé, kaamil ma t tilkallam digé, hidi di kan nuş hana kaaseet kula ma timla, taali hajjiina aloom da

<F> ha deda xalaas, ha deda xalaas, an naas gaadiin jambaha dada šaalt al maxaras, đant đannat al wálad, aha đannat al wálad, dada abu gaal lea aloom girím le kaakaatak, yalla gum ámiš le kaakaatak, dedda máša, deda al amm kula đanáta, girimti le gongo hana abuuki sei, yalla amši le kaakayitki [tape ends]